

Dosya:

Tarihi Yarımada'nın Hal-i Pürmelali: Yıkımlar, İhyalar, Kazılar, Restorasyonlar...

İstanbul'un kalbi Tarihi Yarımada'nın yaşadığı ağır koruma sorunları nedeniyle Yayın Kurulumuz bu konuyu kapsamlı bir biçimde masaya yatırmak istedi. Bu nedenle 71. sayımızdan devam ederek Tarihi Yarımada'yı bir yandan yıkımlar, ihyalar ve tartışmalı restorasyon uygulamaları üzerinden ele almak, bir yandan da son dönemde kentin tarihine yeni bulgularla önemli katkılarda bulunan arkeolojik çalışmalara ve araştırmalara da yoğunlaşarak yitirdiklerimizin yanı sıra kazanımlarımızı da değerlendirmek istedik.

Bu bağlamda İstanbul Arkeoloji Müzeleri müdürü **Rahmi Asal** ve çalışma ekibi "İstanbul Arkeolojisi Konusunda Yeni Araştırmalar - Tarihi Yarımada'da Arkeolojik Kazılar" başlıklı makaleleri ile özellikle metro ve Marmaray inşaatları öncesinde gerçekleştirilen kurtarma kazılarıyla kentin hiç bilinmeyen tarihsel süreçlerini ortaya çıkartan bulgu ve verileri bizlerle paylaşıyor. Müze yalnız büyük ölçekli kamu inşaatları öncesi değil Tarihi Yarımada'da gerçekleştirilecek her inşaat öncesi alanda arkeolojik bulgu olasılığı varsa kazı çalışması yapıyor; mümkünse bu buluntuların da yerinde korunabileceği proje revizyonları söz konusu oluyor. Bu kapsamda Tarihi Yarımada'da her yıl yaklaşık 250 alanda kazı ve araştırma yapan müze uzmanları makalelerinde bu konuda da örnek sunuyorlar. **Nisa Semiz** "Topkapı Sarayı Sahil Surları ve Yakın Çevresinde Koruma Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme" başlıklı yazısında Topkapı Sarayı surları ve çevresinde var olan çok katmanlı kültürel dokuları, arşiv belgeleri ile mevcut kalıntılar ve yapılar üzerinden ele alıp günümüzde bu alanda yürütülen ihya ve restorasyon uygulamalarını eleştirel bir yaklaşımla değerlendiriyor. Ardından **Zeynep Ahunbay** "Tarihi Yarımada'nın Korunması - Mimarlık Boyutu Üzerinden Bir Değerlendirme" başlıklı makalesinde, Tarihi Yarımada'nın farklı yerlerinde karşılaşılan pek çok farklı koruma sorununu sistematik bir şekilde örneklerle ele alıyor. Ahunbay özellikle son yıllarda koruma biliminde önemli bir çalışma alanı haline gelen "kültür varlıklarının topluma sunumu" yaklaşımı çerçevesinde değerlendirmelerde bulunuyor. Tarihi Yarımada'nın kültürel kimliğine yönelik iki büyük müdahale türünü ise son iki yazımızda ele alıyoruz. **Yeşim Erdal**, çok tartışmalı 5366 sayılı yasa çerçevesinde tanınamayacak düzeyde değişime uğratılan tarihi Sulukule semtinde gerçekleştirilen inşaat uygulamalarını, "Bir Tarihi Mahallenin 'Site'ye Dönüşümü: Sulukule Yenileme Alanı Uygulamaları" başlıklı yazısında ele alıyor. **Erdem Ceylan** ise Tarihi Yarımada'da günümüze ulaşmamış Osmanlı dini yapılarını sıfırdan inşa etme uygulamasının terimi olarak sunulan "ihya" sözcüğünü "İhyanın Alegorisi - Politik Söylemler Üçüncü Araçsallaştırılan Rekonstrüksiyonların Eleştirisi İçin Beş Kavram Önerisi" başlıklı makalesinde çok boyutlu olarak tartışıyor.

Bu dosya ile bir yandan ideolojik kaygılarla kültür varlıkları üzerinden yürütülen sözde koruma politikalarının tarihi çevrenin ve aslında "geçmişimizin" korunmasına yönelik oluşturduğu büyük tahribat ortaya konulurken, bir yandan da İstanbul'un 8 bin yıl öncelerine uzanan tarihinin somut arkeolojik verilerle tanımlandığı bir bilgi dağarcığının nasıl büyümekte olduğu okuyucularımızla paylaşılacak istenmiştir.

Dosya Editörleri: **Zeynep Eres, Zafer Akdemir**